

Кравчина О.Є.,

мол. наук. співробітник Інформаційно-аналітичного відділу педагогічних інновацій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України, м. Київ

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У СЛОВАЧЧИНІ

Необхідність формування ІК компетентності на рівні початкової освіти вже не обговорюється в освіті Словаччини, оскільки діти які приходять до школи вже на практиці знайомі з сучасними технологіями передачі та обробки інформації, а в майбутньому вони мають жити в інформаційному суспільстві.

Формування ІК – компетентності дозволяє учневі знаходити, розуміти, оцінювати та застосовувати інформацію в різних формах для вирішення особистих, соціальних та глобальних проблем. Всі ці фактори враховані при створенні програми «Інформаційна освіта» (INFORMATICKÁ VÝCHOVA), яка була прийнята у 2011 році Міністерством освіти, науки, досліджень і спорту Словацької Республіки.

Орієнтовна програма «Інформаційна освіта» з формування і розвитку ІК-компетентності учнів початкової школи розрахована на навчання учнів 1-4 класів та містить п'ять розділів: інформація навколо нас; зв'язок за допомогою ІКТ; процедури, рішення проблем, алгоритмічне мислення; розуміння функціонування ІКТ; інформаційне суспільство.

Розглянемо детальніше, кожний з розділів. Так в розділі «Інформація навколо нас» розглядаються поняття інформації, види інформації (текст, мультимедіа і т.д.), обробка конкретної інформації для розуміння механізмів вирішення всіх видів проблем з використанням ІКТ. Учні повинні вже з першого класу вчитися працювати з основними комп'ютерними програмами, щоб:

- 1) знати основні правила роботи з текстом і простими презентаціями (текстовий документ, цифри й символи, слова, пропозиції, просте форматування),
- 2) набути навички з використання графічного середовища і обробки графічної інформації (малюнок, інструмент «ручка», лінія, кисть, заповнення кольором палітри),
- 3) робота з аудіо та відео записами та їх відтворення (звук, звуковий файл-плеєр, запис, ефекти, анімація),
- 4) розуміння способів представлення основних типів інформації.

В іншому розділі «Зв'язок за допомогою ІКТ» розглядаються питання використання Інтернет-інструментів для спілкування заради навчання, а також вирішення проблем в школі для отримання і передачі інформації. Учні повинні:

- 1) навчитися працювати з електронною поштою (електронна пошта, поштові програми, адреси електронної пошти, адресна книга),
- 2) розуміти, яким чином ведеться пошук інформації в Інтернеті (WWW, веб-браузер, веб-сторінки, посилання, пошук в Інтернеті),
- 3) бути проінформовані про ризики безпеки при роботі з Інтернетом (безпека, правила поведінки в середовищі Інтернет),
- 4) розуміти способи визначення ключових слів, вести пошук за ключовими словами,
- 5) обробляти відібрану необхідну інформацію.

В розділі «Процедури, рішення проблем, алгоритмічне мислення» учні знайомляться з такими поняттями, як алгоритм, програма, програмування. Найбільшою перевагою даного розділу є те, що учні навчаються основам алгоритмічного мислення та здатності вирішувати завдання використовуючи ІКТ.

Учні повинні знати:

- 1) можливості пристроїв введення та виведення (процедури, інструкції),
- 2) призначення програмного забезпечення для різних галузей (управляти програмами, комплект зображення, послідовність кроків),

- 3) як працювати з файлами і папками (дитяча мова програмування, елементарні команди, програма),
- 4) елементарні функції локальної мережі та Інтернет.

У тематичному розділі «Інформаційне суспільство» розглядаються етичні, моральні та соціальні аспекти використання ІКТ, потенційні ризики та методи для вирішення цих ризиків. Учні повинні:

- 1) ознайомитися з демонстраційними матеріалами з використання ІКТ в житті,
- 2) зрозуміти, що використання ІКТ вимагає критичного та відповідального ставлення до наявної інформації,
- 3) відповідально відноситися до використання інтерактивних засобів масової інформації та зрозуміти ризики, які вони можуть нести.

Після завершення навчання учень:

- знає, що включає в себе комп'ютер,
- вміє користуватися комп'ютером (вмикати та вимикати, працювати з мишею, клавіатурою, сканує за допомогою вчителя, запускає CD та DVD),
- вміє використовувати програмне забезпечення (згорнути і розгорнути робоче вікно та закрити його, працювати з простими іграми),
- вміє користуватися комп'ютерною мишею (розуміє різницю між клацанням і перетягуванням миші, різниця між одним клацанням, подвійним клацанням, різницю між правою і лівою кнопками),
- вміє користуватися цифровим фотоапаратом та робити знімки,
- вміє працювати з документом (вставляти малюнок, картинку) та роздрукувати його,
- вміє працювати з USB (створювати папки, копіювати документи, фотографії)
- використовує навігацію у простому графічному редакторі та самостійно працювати з окремими інструментами в графічному редакторі (відповідно до інструкцій малювати картинку),
- використовує операції (копіювання, вставка, поворот, переверт)
- ефективно застосовує зображення, використовуючи геометричні фігури,
- самостійно зберігає і відкриває зображення, редагує або формує їх у простому графічному редакторі,
- вставляє зображення в електронну пошту,
- створює просту анімацію в графічному редакторі,
- може знайти і прочитати інформацію в Інтернеті,
- створює з допомогою вчителя свій власний обліковий запис електронної пошти та може відправляти і отримувати її,
- притримується принципів написання електронних листів та знає про безпеку публікувати свої власні дані,
- може визначити ресурси, які підходять дітям його віку - освітні, розважальні, навчальні та знайомий з негативними наслідками від сайтів, які сприяють насильству та еротичного характеру,
- заповнює правильної форми Інтернет-адресів сайтів,
- вміє запускати ігри з Інтернету, шукати в Інтернеті зображення, зберігати їх, копіювати в папки і редагувати їх,
- отримує основи алгоритмічного мислення - у прямому режимі, команди,
- вирішує прості алгоритми в середовищі дитячого програмування,
- створює прості мультимедійні проекти,
- працює в простому текстовому редакторі (один запис, перезапис, власний текст зберігати і відкривати, редагування тексту - копіювання, видалення, переміщення, пояснення принципів використання клавіатури - великі літери, малі літери, налаштування розміру шрифту, вид та колір шрифту, інші ефекти),
- використовує інструменти редагування (вставляє зображення в текст через буфер обміну, створює запрошення, оголошення, афішу, рекламу),
- працює одночасно з двома вікнами - копіювання з одного до іншого,
- обробляє мультимедійну інформацію - відтворює відео, звук, запуск, зупинка,
- записує звук через мікрофон, робота з навушниками, звукозапис грати, зберігати і використовувати ефекти,
- працює самостійно в проектній діяльності групи, та презентація цієї роботи.

Засвоєння знань у початковій школі оцінюється на 2-му, 3-му та 4-му році навчання. Основні методи і форми контролю учнів: усні відповіді, виконання практичних завдань, звіти та проекти. Шкала оцінок: 100% - 90% - 1 (відмінно); 89% - 75% - 2 (похвально); 74% - 50% - 3 (добре); 49% - 25% - 4 (задовільно); 24% - 0% - 5 (незадовільно).

На останок хочеться відмітити, що програма «Інформаційна освіта» у Словаччині відноситься до обов'язкових предметів, у рамках своїх навчальних програм, кожна школа може створювати свої особисті шкільні предмети (використовуючи вільні години). Крім того також вводяться наскрізні теми, які зачіпають усі освітні сфери.

Список використаних джерел:

1. Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2013/2014 // Bratislava, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minedu.sk/data/att/4966.pdf>
2. Správa o stave školstva na Slovensku a o systémových krokoch na podporu jeho ďalšieho rozvoja // Bratislava, september 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minedu.sk/data/att/5250.pdf>
3. Informatická výchova (vzdelávacia oblasť: matematika a práca s informáciami, príloha isced 1)// Bratislava [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/vzdelavacie_oblasti/informaticka_vychova_isced1.pdf